

Notat: Nasjonale retningslinjer for åpen tilgang til forskningsresultater

Respons på sju punkter:

1. «Forskere finansiert av norske offentlige midler skal som førstevalg publisere sine vitenskapelige artikler i tidsskrift med åpen tilgang (såkalt Open Access).»

Vår kommentar:

Vi er enig. Viktig at forfatteren ikke gir fra seg rettighetene til forlag, men beholder retten til å gjenbruke resultatene selv. Viktig at forskning blir raskt og åpent tilgjengelig for flere grupper, som samarbeidspartnere, institusjoner uten bibliotek, næringsliv, pasienter, befolkningen generelt. Gull OA er å foretrekke, og NSD bør fungere som kanal for OA-tidsskrifter.

2. «Forskere som velger tidsskrift uten åpen tilgang, skal gjøre artikkelen åpent tilgjengelig i et vitenarkiv (såkalt grønn Open Access). Tilgang bør gis maksimalt seks måneder etter publisering for STM-fagene (Science, Technology and Medicine) og tolv måneder for humaniora og samfunnsvitenskap i tråd med EU-kommisjonens anbefalinger.»

Vår kommentar:

Det krever gode rutiner for tilgjengeliggjøring av post-print samt velvilje hos forskere til å gjøre det. Samt å følge opp når sperrefrist på artikler åpnes.

3. «Alle forskningsutførende institusjoner skal sørge for at deres forskningsartikler deponeres i et eget vitenarkiv senest ved publiseringstidspunktet, uavhengig av publiseringskanal og uavhengig av om det er mulig å gjøre dem åpent tilgjengelig. Deponering er en forutsetning for at artiklene skal telle i den resultatbaserte omfordelingen.»

Vår kommentar:

SI etablerer et lokalt arkiv, men et nasjonalt vitenarkiv knyttet til Cristin er å foretrekke på sikt. Krav om deponering som en forutsetning for uttelling vil fungere som en brekkstang for å få dette til.

4. «Institusjoner og konsortier som forhandler avtaler med forlag om kjøp av tilgang til elektroniske ressurser skal sørge for at avtalene inneholder tiltak som
 - a. Muliggjør åpen tilgang
 - b. Er transparente med hensyn til betingelser og
 - c. Er budsjettneutrale»

Vår kommentar:

Det beste er konsortieavtaler som forhandles på nasjonalt nivå, og som institusjoner kan velge å delta i. Da oppnår man i tillegg til disse vilkårene bedre pris. Jurister må delta i forhandlinger.

5. «Offentlige forskningsfinansierende institusjoner skal bidra til å dekke kostnader til åpen publisering. Private og ideelle organisasjoner som finansierer forskning oppfordres til det samme.»

Vår kommentar:

Viktig at det finnes nasjonale ordninger som kan dekke kostnadene til å begynne med, senere kanskje i budsjettet til institusjonene.

6. «Alle forskningsutførende og forskningsfinansierende institusjoner skal etablere eller revidere egne retningslinjer for åpen tilgang i tråd med de nasjonale retningslinjene.»

Vår kommentar:

Greit for bevisstgjøring og til det å få eierskap til OA. Retningslinjene bør inneholde krav som gjør OA-publisering attraktivt.

7. «Alle forskningsførende institusjoner skal legge til rette for infrastruktur og administrative rutiner som gjør det enkelt for forskerne å følge retningslinjene.»

Vår kommentar:

Det er nødvendig for at disse nasjonale retningslinjene skal lykkes, og for at OA-publisering ikke skal bli sett på som en byrde av forskere.